

Nehéz évek után

Beszélgetés dr. Kásler Miklós miniszterelnöki biztossal,
a Magyarországtudató Intézet főigazgatójával

Ön, akit az Emberi Erőforrások Minisztériumának minisztereként és orvosprofesszorként is tisztelhattunk, aki az említett feladataira még „rá is dobott egy lapáttal”, amikor társadalomtudománnyal, vallástörténettel és történelemmel is foglalkozott, ráadásul megalapította a Magyarországtudományi Intézetet, most a házában fogadott engem, s sikerült meglepnie. Csoda szép nappalijában rengeteg trófeát láthatunk – köztük a Kárpátokban élő állatok preparált trófeáit. Ezek szerint a vadászat is érdekelt, meglehet, erdélyi gyökerei miatt.

– A vadászat rendkívüli ősi egyetemes tradíció. A magyar vadászat visszanyúlik eredetmondáinkig, átszövi a népiből fakadó világhírű irodalmunkat, csodálatos mesevilágunkat, festészetünk és szobrászatunk visszatérő inspirációja, hagyományaink éltetője, identitásképző tényező. Az évszázadok során kialakult jellegzetes magyar vadászetika jelmondata: tisztelet a vadásznak és a vadnak. A lényegét és nemes tartalmát egy békés polgár, Márai Sándor fogalmazta meg A gyertyák csonkig égnek c. remekművének híres vadászjelenetében. Különös módon a vadászat nem a székely, hanem az anyai ágú Vas vármegyei őseimet ragadta magával.

Én egy megbízatással jöttem most Önhöz, a délvidéki Aracs c. folyóirat főszerkesztőjének üzenetét tolmácsolom, miszerint a Magyarországtudató Intézet 2019-ben történt megalapítása arrafelé nagy örömet okozott. Talán a legnehezebb sorsuk – az orosz-ukrán háborút most leszámítva – a délvidékieknek van az elszakított területeken élő magyarok között, hiszen átérték a délszláv háborút, mostanában a migránsinvázióval küzdenek, a szülőföldjük nem számít turisztikai központnak, s még a határátkelésnél sincs könnyű dolguk. Ha az unió tagjai lennének,

legalább talán ez utóbbi gond kevésbé érintené őket. Én ugyanis nemrégiben több mint két órát vártam, míg átjöhettünk a határon. No de visszatérve az örömhöz, a Magyarországtudató Intézethez. Javítani kellett ezen a cikkem, mert március második hetében Önt, az intézet létrehozóját, szellemi atyját – s ezt szerintem senki sem sejtette – az intézet vezetőjének, főigazgatójának nevezték ki. Ám menjünk vissza egy kicsit az időben. Vajon az intézet megalapításának ötlete már régen mocorgott az agyában, vagy egy hirtelen jött ötletből kiindulva, hogy úgy mondjam, fejest ugrott a vízbe?

– A kettő közti átmenet lehetett, mert mindig a pillanatok szülnék lehetőségeket, amelyeket az ember vagy észrevesz, s kihasználja őket, vagy egyszerűen elmegy mellettük, mert gondolatban nincs felkészülve a megvalósításukra. Ez a szándékom nagyon-nagyon régre nyúlik vissza. Édesapám volt a világon a legokosabb ember, akit ismertem. Gyerekkoromban állandóan a történelemtől mesélt nekem. Így aztán 6-7 évesen arról vitatkoztam édesapám egyik ügyvéd barátjával, hogy Attila volt-e a legnagyobb hadvezér, vagy sem. Tehát a magyar mondavilág, a magyar hagyományok már gyermekkoromban rabul ejtettek. S attól kezdve rendkívüli hiányérzet erősödött bennem, mert úgy éreztem, hogy elhanyagoljuk saját 35 nemzedékünk ismeretanyagát. Nincs hiteles ismeretünk arról, hogyan éltek, nem tudjuk, hogyan gondolkodtak őseink, gondolataikból milyen cselekedetek származtak, s ezeknek mi lett a következményük. Például a nagy Árpád-háziak cselekedeteit illetően.

Ez nyilván sok-sok embert érdekel, csak éppen eddig senkinek sem jutott eszébe, hogy ezt lehet egységesen kutatni. Tehát hogy egy intézetet lehet ráépíteni erre a kíváncsiságra.

– A gondolathoz később felnőttkori élményeim is társultak. A következő nagy „megrökönyödés” az volt számomra, amit a gimnáziumban tanultunk történelemből. Bár kiváló tanárok oktattak, akik túlmentek a kötelező tananyagon, magyarárn, éreztették azt, hogy nem egészen úgy van és volt minden, ahogy a történelmet tanítják. A következtetésem az lett, hogy amit ők éreztettek és amiket édesapám mesélt, mondott, az szöges ellentétben áll a hivatalos történetírással, akkor jött az az életkor, amikor azon kezdtem gondolkodni, hogy mi történhetett és mi nem történhetett semmilyen körülmények között sem úgy, ahogy reméltem. Az ember elkalandozik a gondolatok világában, az eszmetörténetben, hogy megpróbálja rekonstruálni és megérteni a régi korok embereinek a gondolkodását. Ez manapság hihetetlenül nehéz! Mondok egy példát: Szent László 1092-es szabolcsi zsinatjának a törvényei. Kettőt emelek ki belőle. Aki szüzet vagy özvegyasszonyt megbecstelenít, azt halállal büntessék. S akkor elkezdtem összehasonlítani a manapság divatos életformával. Vajon miért gondolta úgy Szent László, hogy ennek így kell lennie, ez az ítélet? Hát azért, mert ő úgy gondolkodott, hogy a test megölése ugyanolyan ember elleni véték, mint a lélek meggyilkolása. Mert a lelket sem szabad megölni. Másik törvény: hogy menjen innen haza minden itáliai (nyugat-európai), aki nem tanulja meg a jó magyar erkölcsöt. De azt, amit itt szerzett, hagyja itt. Ez mit jelent? Volt jó magyar erkölcs, amely meghaladta a korabeli nyugat-európai, itáliai erkölcsöket. S ne feledjük, hogy a lopást is büntette. A hivatásom révén engem rengeteg helyre hívtak kongresszusokra, Indiától Amerikáig. Láttam a nemzeti emlékhelyeket, a nagy emberekről készült szobrokat. Mindenki el tudott menni a saját nagyjaihoz, és le tudta róni a kegyeletét. Nálunk meg nem tudtuk megtenni ezt. Két ok miatt. Vagy mert letörölték a földről, pedig megmenthető lett volna, mint például a székesfehérvári bazilika – csak hogy a Habsburgok ráépítettek egy barokk püspöki palotát, amely önmagában ugyancsak egy kulturális érték. Ez a másik ok. Tehát tisztázni kell a történelmünket, kik vagyunk, mik vagyunk. Számomra teljesen nonszensz volt, hogy itt van a korabeli Európa egyik legnagyobb, ha nem a legnagyobb dinasztíája, melyről alig be-

szélünk valamit. De tudnunk kellene, hogy kifélék, mifélék ők. Ugyanúgy volt írásbeliségük, ugyanúgy megvoltak a mondáik, a krónikáik, mint másoknak. Sem a latin, sem a bizánci, sem az arab krónika, sem a dinasztia, sem a magyar hagyomány, senki nem vonta kétségbe az 1700-as évek végéig, hogy Attila dinasztíája Álmos le származottaiban folytatódott, tehát az nem lehet, hogy akkor mindenki rossz úton járt. Sok ma élő család ismeri a száz évvel ezelőtt élt őseit.

Az egyik Önnel készített interjúban nagyon szép szavakkal fogalmazta meg hitvallását: „A világot azért teremtette tarkának a Jóisten, mert így szép. Bármilyen eltűnik belőle, akár csak egy állatfaj vagy egy növény, azért nagy kár. Ha pedig egy nemzet eltűnik, az óriási kár! Ami érték és bevált, azt nem szabad kidobni, hanem meg kell őrizni, hiszen ami nem válik be, azt úgymint kirostálja az idő.” Úgy gondolom, sajnós a mi örökségünkből, történelmünkből meglehetősen sok értéket kirostált az idő. Vajon a 2018–2022 között betöltött miniszteri pozíciójából eredt az az előny, hogy hamar meg is tudta valósítani, meg tudta szervezni a Magyarságkutató Intézetet? Tehát, szerencsések voltak a körülmények?

– Ez így van.

S ha jól tudom, hamarosan el is kezdődött az Árpád-házzal kapcsolatos kutatás.

– Nem hamarosan, hanem már négy évvel előtte, 2014-ben. Mindenféleképpen lényeges volt az érintetteknek. Például az uralkodó dinasztia eredetének meghatározása, mert köré kristályosodott ki a nép. Én ezért indítottam el 2014-ben, hogy határozzuk meg a nagyon valószínűsíthető III. Béla királynak a DNS-szakaszát, amely csak az Árpád férfiág leszármazottaira jellemző. Ha nincs Erdő Péter bíboros úr legnagyobb támogatója, amellyel azonnal lehetővé tette, hogy a Mátyás-templomban a Fehérvárról áthozott csontvázakból mintát vegyünk, akkor erről ma nem beszélgetnénk. Ha Pintér Sándor miniszter úr nem adott volna 20 millió forintot, hogy elindítsuk a kutatást, akkor megint csak nem ül-nénk itt. Amikor az említettek megtörténtek, elkezdhattuk a vizsgálatot.

Tehát szerencsés csillagzat alatt fogant meg az elhatározás, a terv, hiszen előtte ez nem jutott eszébe senkinek.

– Hogy is mondjam? Kell a szerencsés csillagzat is. Tehát mondhatom, hogy mindez az egymásra halmozódó kedvező mozzanatok megragadása volt. S amikor már eredményesen elvégeztük a III. Bélával kapcsolatos vizsgálatokat, akkor ennek alapján meg tudjuk határozni Árpád többi férfi leszármazottját is. Már 2014-ben kidolgoztuk, hogy miképpen lehet Fehérváron az összes eltemetett magyar király maradványait személy szerint azonosítani.

Mármint genetikailag meghatározni.

– Igen. Genetikailag, genetikai módszerekkel azonosítani.

Persze olvashattuk, hogy számos egyéb kutatási irány is tartozik az intézet munkájába, ezek több tudományágat érintenek, például: az antropológiát, a klasszika-filológiát, a nyelvészetet, az irodalmat, a filozófiát, a vallást, a történelmet és másokat. Magyarán, sok-sok tudós embernek lesz/van tennivalója, kutatnivalója az intézetben. Őket ugyebár meg kellett nyerni.

– Mit tapasztaltam kezdetben? Azt, hogy elbeszél egymás mellett a nyelvész, a történész, az antropológus, a klasszika-filológus.

Magyarán, a kutatásaik nem egymásra épülnek?

– Nem feltétlenül így mondanám, hanem úgy, hogy olykor megkísérlik relativizálni a másik tudományágának az eredményeit. Nem akarok visszatérni a hosszú vitára, a finnugor, türk nyelvi eredetről, de mindegyikben van valami igazság. A társadalomtudományok esetén érdemes azt hangsúlyozni, hogy száz százalék bizonyosság nincs, hanem a valószínűségnek van egy elérhető, bizonyítható, adott pillanatban legmagasabb foka. Az a körülmény, hogy az Országos Onkológiai Intézetben 1999-ben létrehoztuk Közép-Európa legelső molekuláris genetikai laborját – mert a gyógyászatban hatalmas igény mutatkozott a daganatos DNS-elváltozások meghatározására, ugyanis terápiás következménye is volt a vizsgálatoknak –, azt jelentette, hogy a módszer ott volt

a kezünkben arra is, hogy a királyainkkal kapcsolatos genetikai kutatásokat elvégezhessek. Tehát ez is egy szerencsés körülménynek számított. S az is szerencse volt, hogy megragadtuk a pillanatot, azaz eszünkbe jutott, hogy hátha lehet így azonosítani a személyeket. Tehát sok ilyen mozzanat tette lehetővé a munkánkat.

Azóta nagyon sok jó pillanat volt, hiszen elkezdett szépen épülni a Magyarságkutató Intézet, és nyilvánvalóan mással is foglalkozik, nem csak a genetikai kutatásokkal.

– Az is volt a cél, hogy egyetlenegy intézetbe tömörüljenek össze azok a tudományágak, amelyek bele tudnak szólni egy-egy ilyen kutatásba, s kiegészítik egymást. Van például egy archeogenetikai vizsgálat (ami azt jelenti, hogy az ősi DNS-t tanulmányozzák különféle molekuláris genetikai módszerekkel), amelyet cáfol a régészet, a klasszika-filológia, és sok más tudományág. Kérdés, hogyan lehet a vitát eldönteni. Ugyanis el kell dönteni.

Hogyan?

– Mivel a genetika eredménye szinte matematikai pontosságú, de az interpretációja többféle lehet, hát ezt kellett összehozni a többivel az intézetben belüli vita során. Először a László Gyula Intézetre gondoltam, hogy azt kellene kibővíteni. Jó okkal úgy döntöttem, hogy legyen egy Magyarságkutató Intézet. A kormány elé vittem az elképzelést, s nemhogy ellenvélemény nem volt, hanem a miniszterelnök úr is rendkívül intenzíven támogatta, így létrejöhetett.

Szép és hatalmas feladat az Árpád-ház kutatása, de ami a magyarságot illeti, számos kutatnivaló akad még akár a közelmúltunk történelmét illetően is. Ha csak a napjainkban is elő-előkerülő Úz-völgyi temetővel kapcsolatos eseményekre gondolok, amelyekből konfliktusok is keletkeztek, akkor azt mondom, hátha a tudomány képes enyhíteni ezeken. A Magyarságkutató Intézet is.

– Bizonyos dolgokban egyértelműen igen, bizonyos dolgokban nem. De ugye itt megint a módszertani kérdés kerül előtérbe, hogy mit mire használunk. Mert mindennek megvan a maga módszere, amelynek korlátja is van, de érintke-

zik egy másik tudományággal, és kapcsolódni tudnak egymással. Ami a genetikát illeti, minden nép megnevezte saját magát a történelem során a népek állandó kavalkádjában, de másképp nevezték őt a szomszédai. Úgy néz ki, hogy létezett egy európai ősnépeség, mely Kr. e. 4500–5000 évvel elindult keletre, s eljutott a Csendes-óceánig. Ez a preszkíta-szkíta népeség egész Euráziát vagy annak a sík vidékeit benépesítette, de maradt belőlük itt, a Kárpát-medencében is. Tehát genetikailag kimutathatóan például a Hunyadiakban is van egy ilyen frakció, amely azt igazolja, hogy az ősnépeség egy része itt maradt, a többi elment. Szőkék voltak, barnák voltak, kék, zöld szeműek stb. Azok, akik elmentek, képezték a hunok őseinek egy részét, birodalmat szerveztek, leigázták a kínai királyságokat, császárságokat. Egy részük beépült, és a kínai uralkodó osztály része lett, a másik részük elindult nyugatra. De még mindig a hun népről beszélünk, amelyhez számos nép csatlakozott. Huszonöt népvét tudnék mondani. De most inkább megemlítem Mao-tunt, aki a legeslegelső és a legnagyobb ázsiai hun birodalmat alapította. A kínai évkönyvek szerint az egyik levelében azt írta, hogy minden íjfeszítő népet egyesítettek, és ez most a hun nép. Tehát nem számított sem az etnikum, sem a nyelv, semmi. Csak az, hogy elfogadják az uralkodót, és kövessék a harcba. Az ázsiai hunok Kr. e. 50 körül eltűnnek a kínai évkönyvekből, és megjelennek Kr. u. 300 után az európai annalesekben. Miért? Mert elindultak keletről nyugatra, valahol az Uráltól délre elkezdtek szaporodni, és amikor megvolt a forogatónyomaték, továbbjöttek nyugat felé. Kr. u. 370-ben így jutottak el a Kárpát-medencéig. Tehát ezekben az állandó változásokban azért megvan az állandóság is. S a kutatásokhoz most már megvan az archeogenetika módszertana. S ezzel majd el lehet akár odáig is jutni, hogy megállapíthassák, hogy a különböző és változó szövetségekre milyen etnikumú emberek tartoztak.

Úgy tudom, populációgenetikának hívják ezt a tudományt. Így távolról nézve is rájöhet az ember, hogy a tudományágak együttműködése a magyarságkutatásban is olyan eredményeket hozhat, amelyek a múltunk, nyelvünk eredetét illetően nagyon érdeke-

sek és tanulságosak. Hadd térjek rá arra az időszakra, amikor megalakult az intézet. Mi, magyarok megszoktuk, hogy amikor valami új bejön az életünkbe, abban a pillanatban megjelennek a kifogások meg a kételkedések is. Emlékszem, többen feltették a kérdést Önnek is, hogy minek ez az intézet. Azt a csatározást hogy bírta?

– A populációgenetikai kutatásokat Raskó professzor úr nyomán Török és Neparáczy tanár urak indították el nemzetközi színvonalon. Nagyon nehéz helyzetbe kerültek, akik támadták, mert nagyon nivótlanul támadtak.

Először még a tudósok nevezett emberek némelyike is olyasmiket írt, hogy az őseink a Szíriuszról jöttek, és hasonló butaságokat. Én ezeket nem vettem komolyan, mert a DNS-sel nem lehet vitatkozni.

Ha röviden meg kell határozni, hogy mi a Magyarságkutató Intézet feladata, akkor az egy viszonylag elfogadható válasz, ha azt mondom, hogy megtudni, kik vagyunk, kik voltunk, honnan jöttünk? Vagy ez túl romantikus hozzáállás?

– Nem mondanám romantikusnak. A legalapvetőbb identitásképző tényező, hogy ki vagyok. A magyarságkutatóval kapcsolatban a legmeszebbmenő elvárásom az, hogy tudományosan hiteles legyen. Ha valaki a tudományban egyszer elveszti a hitelét, azt már nem tudja helyreállítani. A feladata, hogy ki kell használnia az összes érintett tudományág lehetőségét. Hadd mondjak el egy mai történetet. Reggel kaptam egy e-mailt egy úrtól. Rendkívül nagy zenei gyűjteménnyel rendelkezik, elsősorban a XVIII–XX. század közötti népi zenére vonatkozóan, de a gyökereket vizsgálva nagyon messze visszajutott az időben. A zene ugyanúgy identitásképző tényező, ugyanúgy visszautalhat a népcsoportok közti rokonságokra, mint a nyelv. Vagy mint a tánc. Nézi az ember a spanyolokat például. Teljesen kifejezi a flamenco a spanyol jelleget. A mi táncainkban pedig a magyar karakter jelenik meg összetéveszthetetlenül. Nahát, ezzel kell még a magyarságkutató tevékenységét kiegészíteni, meg azzal is, hogy távolabb megyünk Magyarországtól. Soha nem hangzik el, vagy nem nagyon halljuk, hogy a világ első keresztény állama Örményország. Mellette ott van Grúzia.

Két csodálatosan szép ország.

– Tele vannak az örmény kolostorok általunk fel nem dolgozott, nem 800 éves, hanem akár 1500 vagy 1700 éves pergamenekkel. Hát el kell oda menni! Az örményországi keresztények támogatásában kifejtett érdemeiért most kapta meg a miniszterelnök úr az örmény pátriárkától a legmagasabb örmény egyházi kitüntetést. Megtudtam, hogy Nyíregyházán él egy örmény származású orvos. A legnagyobb örömmel közvetítene abban, hogy eljussunk oda. A magyar történelemhez hozzátartozik a magyar Szamosújvár az 1700-as évek örmény menekültjeivel. A Kaukázusban nagyon sok hun időkből származó régészeti lelet található. Az ott járt régészeket arra kértem, hozzanak csontokat.

Szóval a magyarságkutatóknak lesz dolguk a jövőben is. Viszont én most itt az Aracs című délvidéki lap megbízásából vagyok, és visszajöttünk a jelenbe. Amikor nemrég a Délvidéken jártam, Horgos és Ada között, láttunk kunhal-mokat, az ott élők szerint több is van belőlük, csak senkit nem érdekelnek. Vajon a Magyarságkutató Intézetnek van-e, lesz-e olyan feladata, hogy kutasson az elszakított területeken is?

– Ez a hagyományrendszernek meg szélesebb értelemben a kultúrának egy része. Az utóbbi négy évben gyakorlatilag minden délszláv állam felé nagyon erőteljes kulturális lépéseket tettem. Ennek olyan túl nagy visszhangja nem volt, de a Magyarságkutató Intézet nemcsak az őstörténetünkkel foglalkozik, hanem minden kritikus időszakkal. Hadd utaljak most csak Raffay Ernőnek a szabadkőművességgel kapcsolatos munkájára.

Ez a magyar történelemtudománynak egy önálló fejezete.

– Kapja is a fejére a fejezetek helyett a fejszét. Tehát magyarságtudat! Például van a magyarságkutatóban egy erdélyi térképész fiú, aki a nyomába eredt a Teleki Pál-féle vörös térképnek. Elment Amerikába, s megvizsgálta, hogy a trianoni béketárgyalások időszakában az amerikai politika milyen térképekre támaszkodott.

Érdekes lesz, ha majd megláthatjuk. Mindenesetre azt tapasztaljuk, hogy remek kutatógárda, sok fiatal dolgozik az intézetben.

Értékes és etikus kutatásokat végeznek. Ami azért is fontos, mert a magyarságot itt, a Kárpát-medencében igen sok támadás érte, és önállóságvágyunk miatt éri ma is. Nem vagyok annyira idealista és optimista, hogy azt higgyem, a tudományos kutatások képesek legyőzni a rosszindulatot. Legutóbb például a szlovák külügyminiszter, Káčer úr beszélt provokatív módon Magyarországról – az orosz–ukrán háború kapcsán. A múlt és a jelen történelmi-politikai sérelmeit egy kutatóintézet nem orvosolhatja, de segítséget adhat. Mert ha olyan időszakok vagy szituációk jönnek, hogy tudományos kutatásokra lehet hivatkozni, akkor talán könnyebb is egy kultúrharcot megvívni kulturáltan.

– Megtörtént, hogy eljött hozzám az egyik nagy nyugat-európai ország nagykövete, hogy az az elképzelése, legyen egy közös európai történelemkönyv, amelyből mindenki ugyanazt tanulja. Én azt mondtam neki, hogy ez teljesen kizárt. Sőt, Szijjártó Péter miniszter úrnak is szól-tam, hogy ha hozzá is elmennek, figyeljen oda, mert hihetetlenül csúszós a terep számunkra.

Akkor most egy picit ugrunk egy másik témára. Most van Petőfi születésnapjának évfordulója, és a Délvidéken is kíváncsiak, mi van a nagy költő hamvaival. Szerintem nincs is olyan ember Magyarországon, akinek ne szúrna szemet, hogy mi a csudának kell szegény Petőfi földi maradványain ennyit vitatkozni. Olyan politikai egymásra feszüléseket érzek benne, amelyeknek a világon semmi értelmük nincs. Hogy lehet ezt a kérdést kezelni? Hiszen amióta az első kutatók megjelentek a színen, akiknek a vezetője már elhunyt, azóta ez az ügy témául szolgál. Miért nem lehet erre pontot tenni? Ráadásul akkor, amikor még annak is híre ment, hogy az oroszok segítőkészen álltak hozzá az egész kutatáshoz, a hamvak hazahozatalához is.

– Van egy hagyományunk arról, hogy Petőfi hogyan halt meg. Furcsának fog tűnni, amit mondok, de a történet némiképpen hasonlít az egyházi ereklyék régészeti meghatározásához. Én nem vagyok híve az ereklyék meghatározásának. Eszembe sem jutott, hogy Szent István valamelyik ereklyéjéből mintát vegyünk, mert ez

más kategória. Attól még lehet igaz a fenti állításom, hogy a magyarságtudós a Szent László-ereklyét vizsgálta. Ez volt az egyetlen, amiről nem tájékoztattak. Mi van akkor, hogyha az derül ki, hogy nem Árpád-házi férfi a Szent László-hermában lévő koponya eredeti „tulajdonosa”?

Hát, engem nem rendített volna meg abban a hitemben, hogy Szent László egy nagy ember volt a magyar történelemben.

– Igen. Szóval Petőfi esetében is létezik egy ilyen félelem. Az, hogy mit mondott a Magyar Tudományos Akadémia, egy dolog. Tudniillik azt mondta, hogy női csontváz az, amelyet bemutattak. Nos, ha megtörténne a genetikai vizsgálat, akkor könnyen lehetne dönteni. Nagyon könnyen. Csakhogy most ott tartunk, hogy senki nem tudja, hol található a barguzini csontváz. Valahol eltűnt. Amikor lehetőségem adódott, megpróbáltam tudomást szerezni arról, hogy hol van, de senki nem tudta biztosra megmondani.

Most akkor ellopták?

– Állítólag Kiszely István úr annak idején valami biztonságos, ismeretlen helyre rejtette el.

Akkor azt is kutatni kell, hol a rejtékhely. Elég furcsa történet!

– Én a kegyeleti szempontot nagyon magasra értékelem, mert az is identitásképző, hogy mennyire becsüli meg az őseit egy nemzet. A magyarság a sztyeppei tartózkodásának korában, Kr. u. 830 után is bizonyíthatóan tisztelte az őseit. A dinasztia szakrális tisztelete összetartotta őket.

Épp ezért foglalkoztat sokakat ez a tézisként nyújtott Petőfi-történet, mert az igazság mindenkit érdekelne. S nehéz elhinni, hogy ebben hosszú évek óta nem lehetett semmiféle megegyezést találni, miközben állítólag az oroszok, a barguziniak is segítőkészek.

– Csak ismételni tudom, hogy ez nem diagnosztikai probléma. Biztos, hogy a fontos génszakaszt hiánytalanul ki lehet vonni a maradványokból, és meg lehet határozni. Tehát nincs technikai akadály. A Petőfi-tisztelet pedig akkor sem változik, ha a 200. évfordulót méltó módon megünnepeljük, és akkor sem változik semmi, ha felfedezzük, hogy tényleg az ő csontváza nyugodt

Barguzinban. Egyetlen különbség van, s ez persze fontos: ha felfedezzük, hogy tényleg az ő csontváza, akkor el lehet menni Petőfi sírjához.

Igen, furcsa az emberi lélek és furcsa a politika is. Sokan emlékeznek a Szent Korona hazahozatalára, abból ünnepsorozat lett, bár maga a hazahozatal politikai döntés volt az amerikaiak részéről. 1978 már messze van, de azt azóta megtanultuk, hogy minden politika.

– Hát az, igen. A Szent Koronát mint tárgyat sokan valóban szentnek tartják, de magát azt, hogy mi a Szent Korona-eszme, nagyon kevesen értik meg. A Szent Korona-eszmét teljesen kivonták a forgalomból. A második világháborúig a magyar értelmiség is, de a viselkedés módjában az emberek zöme is a Szent Korona-eszme jegyében élt.

Hogy ma ezt az eszmét kevesen értik, annak mi az oka? Elvesztette a hitét a magyarság?

– Igen.

Tehát nem értik meg ennek a szakrális jelentését?

– Nem értik meg a Szent Korona mitikus testét. A másik dolog, hogy a világpolitikai helyzet olyan módon változott, hogy ezt az eszmét szinte a nonszensz témák közé sorolják, holott a Szent Korona-eszméjében egy nemes magyar gondolat borult virágba. Röviden elmondjam?

Persze.

– A nagy sztyeppei birodalmak általában úgy jöttek létre, hogy egy törzs kiemelkedett, és leigázta a többit. A fejedelmét a leigázottak is elismerték, és követték a harcba. Sztrabón és Hérodotosz leírja, hogy a szkítáknál előfordult egy minőségileg magasabb rendű szövetség is, amelyet kényszer nélkül, szabad akaratból a vérükkel kötöttek meg. Azáltal, hogy borban felhígított vérük egymás testébe épült, örök, spirituális, felbonthatatlan szövetség jött létre. Az utolsó vacsorán is ez történt, azzal a különbséggel, hogy Jézus fényes isteni hatalmánál fogva vérét borrá változtatta és testét kenyérré, hogy minden ember az idők végezetéig személy szerint fogadhassa a jó kegyelmet, a szövetséget is-

tennel. Amikor Pusztaszeren szerét ejtették egy ország dolgainak, értékelték, hogy ki mennyire teljesítette a vérszerződést, és aszerint nyerte el jutalmát. Szent István törvényei és az Intelmek már előkészítették a gondolat következő fokát, amikor a világtörténelem egyetlen apostolkirálya (aki a világtörténelem egyetlen kettős szentje) felajánlja földi királyként koronáját az univerzum királynőjének, Szűz Máriának. Így jött létre a Regnum Marianum, a világtörténelem egyetlen archiregnuma, mert földi ember a hatalom és a birtok teljességét nem gyakorolhatja. Mert az isteni eredetű Mária hatalmát a Szent László, III. Béla, Aranybulla és későbbi törvények folyamánként fokozatosan megszemélyesült Szent Korona gyakorolta. Hatalmát és birtokait a király és a *nemzet* megosztotta, de nem birtokolta. Hatálya az örökkévalóság, jogai szünetelhetnek kényszer esetén, de soha nem szűnnek meg, a királynak és a *nemzetnek* helyre kell állítania külső erővel szemben, de ha kell, egymással szemben is. Ez a gondolat, eszme az egyedülálló magyar alkotmány alapja, amely immár 35 nemzedék joghagyományát, szemléletét, viszonyulásait és tapasztalatait összegzi a természeti törvények alapján.

Őn is elmondta sokszor már a nyilvánosság előtt, amit minden gondolkodó ember tapasztal, hogy a szakralitását elvesztett világban élünk. S ez persze nem csak Magyarországra vonatkozik. Kimaradt sokak életéből a hitvilággal, a mondák világával, a vallás történetével való megismerkedés, így aztán érthető, hogy nehéz a Szent Korona üzenetét, jelentőségét is megmagyarázni, a Szent Korona erejéről beszélni, pontosabban: megérteni és elfogadtatni azt. Ezért nehezebb talán a történelmünket is megérteni és megértetni. Az viszont biztos, hogy a Szent Korona

iránti tisztelet nem tűnt el soha. Most is él. A Magyarországi Kutató Intézet eddigi tevékenysége pedig szerintem azt is mutatja, hogy nem olyan nehéz a történelmet közel hozni az emberekhez. A saját történelmünket. Annak megválaszolására viszont egy ilyen rövid beszélgetés aligha ad alkalmat, hogy miért is veszítették el oly sokan a hitüket.

– Az emberiség legnagyobb terhe, hogy a Jóisten szabad akaratot adott neki, tehát rossz is cselekedhet szabad akaratából. Főleg azért, mert a hit és az ész egyensúlya megrendült. Ez megbonthatatlan volt egészen Aquinói Szent Tamásig. Tehát 1300 körül járunk. Az ő munkásságának az egyik leglényegesebb része a hit és a ráció egyensúlya. De ez is több tételből állt. És e téren is nagyon sok mindent kipróbált az ember. Kipróbálta egy kicsit a miszticizmust is, és kipróbált sok, a hittel kapcsolatos eszmét. Aztán előtört belőle az ENYÉM a reneszánsztól napjainkig.

Valami elveszett tehát, és ha az ember azt vissza akarja hozni, meg akarja keresni, akkor jönnek az újabb és újabb támadások, mostanság leginkább az unió részéről minden tekintetben. Egy ilyen bástya, mint adott esetben a Magyarországi Kutató Intézet azért nagyon erősítheti az embert, ha fennmarad, dolgozik, és bemutatja az eredményeket, mert akkor abban segít, hogy egy percig se higgyük el, hogy széthullhat a nemzetünk.

– Mint oldott kéve.

Szerencsére Tompa Mihálynak nem lett igaza. Én viszont sokak nevében jó munkát és sok sikert kívánok főigazgatói kinevezéséhez. Legközelebb, remélem, az új kutatásokról beszélgethetünk.